

I

Byl jsem mnohem šťastnější, než má obyčejný smrtelník právo být, a to mě mělo varovat. Veškeré mytologické příběhy a každý závěr řecké tragédie, co byl kdy napsán, odhalil zcela jasně jednu nevyhnutelnou pravdu: pokud jste svrchovaně šťastní, bohové na vás mají spadeno. Nelibě nesou, když jsou lidé blažení, a přimějí vás za to zaplatit.

Důvod mé radosti spočíval v tom, že jsem nebyl v Galii. Nebyl jsem ani v Parthské říši, ani v Řecku, ani v Hispánii, ani v Africe, a dokonce ani v Egyptě. Místo toho jsem se nacházel ve středu světa. Byl jsem v Římě a pro Římana není větší radosti než být doma, kam vedou všechny cesty, jak ostatně ví úplně každý. Tedy pokud nemůžete být v Římě, Alexandrie také není špatná volba, ale Řím je zkratka Řím.

Nejenže jsem byl v hlavním městě, ale byl jsem na Foru, kde se všechny ty cesty sbíhají u Zlatého milníku. On není vlastně zlatý, jen vylepšený trochou pozlacení, ale já mu dávám vždycky přednost před jakýmkoli okázalým barbarským pomníkem. A k tomu všemu byl překrásný den... Navíc jsem se ucházel o úřad, který jsem hodlal získat. Věděl jsem, že uspěji, protože když my muži z *gens* Caecilius Metellus chceme vysoký úřad, dostaneme ho.

Na mém dokonalém štěstí byl jen maličký, nepatrný kaz. Usiloval jsem totiž o úřad edila. Tedy podle ústavy úřad edila nebyl přísně vzato na seznamu *cursus honorum*, toho žebříku veřejných úřadů, po němž musel člověk stoupat hezky postupně příčku po příčce, aby dosáhl nejvyšších úřadů přetora a konzula. S nimi

se spojovala největší pocta a pak následovalo proprétorské a prokonzulské velení, kde byla k mání pořádná kořist.

Edilové byli zavalení zodpovědností za vedení a prosperitu města. Dohlíželi na trhy, na stav ulic a veřejných budov, na dodržování stavebních předpisů, bděli nad veřejnou morálkou (to bylo leda pro zasmání) a plnili všechny další povinnosti, k jejichž vykonávání se nedal přimět nikdo další.

Také měli na starosti veřejné hry a stát poskytoval jen směšně malou sumu na tyto nutné, ale neskonale nákladné podívané. Což znamenalo, že pokud jste chtěli uspořádat skutečně velkolepé hry, museli jste je zaplatit z vlastní kapsy. Což zase znamenalo, že pokud jste nebyli neobyčejně bohatí, půjčili jste si a na celá léta jste se zadlužili.

Nasadě je otázka, proč by vůbec někdo chtěl tenhle obtížný úřad vykonávat, když ho ústava nevyžadovala. Důvod je prostý. Voliči si navykli na velkolepé podívané, a pokud by vaše hry nebyly dostatečně okázalé, nezvolili by vás do úřadu přetora.

Toto nepříjemné pravidlo veřejného života obrátil v nečekanou výhodu Caesar, který si jako edil nadělal strašlivé dluhy, a každý měl za to, že se pošetile zruinoval, jen aby získal přízeň davů. Pak se ke svému velkému úžasu jednoho dne někteří nejvýznamnější muži Říma probudili a zjistili, že jestli mají mít alespoň nějakou naději získat své půjčky zpět, musí protlačit Caesara do vyššího úřadu, aby mohl zbohatnout. Pro Caesara to dopadlo báječně, ale znamenalo to, že nyní byli voliči zvyklí na ještě vyšší úroveň her: víc dnů závodů, víc komedií a dramát, víc veřejných slavností, a co bylo nejdůležitější, víc a hlavně lepších gladiátorů. Kde bylo kdysi za dobrou podívanou považováno předvedení dvaceti párů z místních škol, lidé dnes očekávali čtyři nebo pět set párů nejlepších kampánských bojovníků vyšňořených v perech a pozlacených pancířích. Nic z toho nebylo zadarmo.

Všechny takovéhle chmurné vyhlídky byly mé mysli vzdálené, když jsem stál na Foru toho krásného dne na počátku podzimu, kdy jsou Řím i celá Itálie nejlíbeznější. Nebe bylo bez mráčku, kouř z oltářů stoupal přímo k nebesům a všude kvetly květiny. Letní dusno se vytratilo a deště, mraky a chlad zimy byly stále ještě daleko. Jako ostatní uchazeči o úřad jsem měl na sobě speciálně vybělenou tógu zvanou *candidus*, aby každý hned poznal, kdo jsme, když jsme tam jen tak postávali jako blázni a nic neříkali.

Podle prastarého zákona kandidát nesměl agitovat a získávat hlasy. Musel stát na jednom místě a čekat, až k němu někdo přistoupí a promluví na něj, a teprve tehdy ho mohl začít ze všech sil přesvědčovat. Pochopitelně každého kandidáta doprovázeli jeho klienti, kteří se chovali jako jásající dav, pořád na něj obdivně civěli, oslovovali kolemjdoucí a vykládali jim, jaký je jejich patron báječný člověk.

Rekl bych, že cizincům to všechno připadalo značně směšné, ale za pěkného počasí to byl příjemný způsob trávení času, obzvlášť když jste právě vyklouzli z Galie a na chvílku unikli tamější velké a krvavé Caesarově válce. Caesar mi poskytl dovolenou, abych se doma mohl ucházet o edilát, ale s podmínkou, že se vrátím, jakmile si odsloužím rok v úřadu. Tedy to se ještě uvidí. Caesar bude třeba tou dobou už mrtvý a válka se ukáže jako katastrofa. To byl konec, za který se jeho nepřátelé modlili a denně obětovali Jupiteru, nejlepšímu a největšímu.

Ale válka byla daleko, počasí pěkné a já naplňoval své caeciliovské dědictví tím, že jsem se ucházel o úřad. Než budu muset pořádat všechny ty hostiny, hry *ludi* a pohřební slavnosti *munerum*, bude to ještě pár měsíců trvat, takže zatím se zdálo na světě všechno v pořádku. Byl jsem celkem v bezpečí před přísluhovači mého starého nepřítele Klodia, protože on byl Caesarův poskok a já se nedávno oženil s Caesarovou neteří Julií. Měl jsem tušit

blížící se potíže – ne že by to znamenalo velký rozdíl, kdybych je předvídal. A přitom den začal tak hezky.

První muž, který ke mně přišel, byl můj význačný, ale nemožně pojmenovaný příbuzný Kvintus Caecilius Metellus Pius Scipio Nasika. S takovým dlouhým jménem byste očekávali většího člověka, on byl ale drobný a Caeciliovcem se stal díky adopci. To však mnoho neznamenalo – veškeré naše velké rodiny byly tak promísené sňatky, že jsme se všichni těšili témuž pokrevnímu příbuzenství, ať jsme nosili jakékoli jméno.

„Dobré dopoledne, Scipione,“ řekl jsem, když ke mně přistoupil. „Přišel jsi mě dnes podpořit?“ Rozumělo se, že nejvýznačnější členové rodiny se občas ukážou v mé společnosti, když se ucházím o úřad. Scipio byl toho roku jedním z prétorů, ale nedoprovázeli ho jeho liktoři. Byl také *pontifex* a toho rána měl na sobě pontifikální insignie, tudíž jsem věděl, že jde na nějakou formální náboženskou událost.

„Byli svolaní členové Kolegia pontifiků,“ vysvětlil. „Řekl jsem si, že se tu zastavím a propůjčím ti auru tak velmi potřebné úctyhodnosti.“ Má pověst si v rodině nestála příliš vysoko.

„Bude třeba rozhodnutí nejvyššího pontifika? Však víš, že je mimo město.“ Držitel tohoto prastarého úřadu byl pochopitelně sám Caesar, který pobýval v Galii na svém výjimečném pětiletém velení.

„Rozhodně doufám, že ne. Má se projednávat obtížná otázka. Možná budeme muset svolat konkláve všech kněžských sborů Říma.“ Netvářil se, jako by se na to těšil.

„*Flamines*, bratrstvo Arválů, *quindecimviri*, vestálky a všechny ostatní? Ale to se děje jen v dobách nejzávažnějšího stavu nouze. Stalo se něco, o čem jsme se my ostatní zatím nedoslechli? Byl Caesar spolu se svými legiemi rozdrčen a Galové teď pochodují na Řím?“

„Mluv tiše, nebo začneš šířit fámy,“ varoval mě. „Ne, nic takového. Jedná se o jistou náboženskou záležitost a nesmím o tom hovořit.“

Během rozhovoru jsme se na sebe zubili jako opičáci, aby kdokoli z kolemjdoucích viděl, v jak veliké vážnosti má vznešený *pontifex* obyčejného, ale oddaného a svědomitého kandidáta, který podle nejlepších tradic Republiky usiluje vzít na sebe těžké břímě úřadu. Tohle se s různými obměnami opakovalo po celém okraji Fora, kde se shromažďovali uchazeči o úřad.

„Nu, musím běžet, Decie. Hodně štěstí.“ Poklepal mi po rameni a zvedl tak oblak jemné křídý, kterou byla tóga vybělená. Usadila se na něm a rozkýchala ho.

„Dávej pozor, Scipione,“ nabádal jsem ho. „Lidi by si mohli myslet, že se taky ucházíš o úřad.“ Odešel na svou schůzku, kýchal a oprašoval si šaty. To mě uvedlo do ještě radostnější nálady. Pak jsem pohledem zachytil muže, kterého jsem viděl mnohem raději.

„Zdravím, Decie Caecilie Metelle mladší!“ zvolal a kráčel ke mně s velkým zástupem drsně vyhlížejících klientů. Jeho hlas se zvučně nesl po Foru a lidé se před ním rozestupovali jako voda před beranidlem válečné lodi. Na rozdíl od Scipiona ho doprovázeli jeho liktoři. Podle zvyku měli jít před ním a razit mu cestu svými svazky prutů zvanými *fascēs*, ale museli by být opravdu velmi rychlí, aby se udrželi před tímhle úředníkem.

„*Praetore urbane*, zdravím tě!“ přivítal jsem ho. Titus Annius Milo a já jsme byli staří přátelé, ale tady na veřejnosti bylo přijatelné pouze formální oslovení. Začínal sice jako pouliční gangster, když dorazil z Ostie, ale nějak mě přeskočil v *cursus honorum*, a já nikdy tak úplně nepochopil, jak se mu to podařilo. Ať využil jakýchkoli prostředků, nikdy si nikdo nezasloužil tu hodnost víc. Byl živým důkazem toho, že všechno, co člověk potřeboval, aby to v Římě někam dotáhl, bylo občanství. Pomohla mu energičnost

odpovídající jeho ambicím, byl neuvěřitelně schopný, nadlidsky silný, krásný jako bůh a naprosto bezohledný.

Zkušeně mě objal, aniž by se mě ve skutečnosti dotkl, a uchránil se tak potřísnění od křídly. Bylo směšné, jak se zástup jeho hrdlořezů pokoušel vypadat důstojně a váženě. Z úcty ke svému postavení je Milo alespoň držel zkrátka. Byl úhlavním nepřítelem Klodia a všichni věděli, že příští rok, kdy ani jeden z nich nebude zastávat úřad, vypukne v ulicích Říma otevřený boj.

„Jdeš k soudu?“ zeptal jsem se ho.

„Celodenní program, bohužel,“ prohlásil smutně. Jestli Milo něco nesnášel, tak to bylo dlouhé vysedávání. Na druhou stranu ovládal trik, jak všechny účastníky soudní pře mimořádně zneklidnit, když občas vstal ze svého kurulského křesla a rázoval sem a tam přes prétorské řečniště a celou dobu je probodával pohledem. Byl to jeho způsob, jak se zbavit přemíry nervozity, ale vypadal přesně jako hyrkánský tygr přecházející v kleci chvíli před tím, než ho vypustí na nějakého ubohého nešťastníka, který se dostal na špatnou stranu zákona.

„Jak pokračují stavební úpravy?“ zeptal jsem se.

„Už je skoro hotovo,“ odpověděl, ale zatvářil se rozmrzele. Oženil se s Faustou, dcerou starého Sully a pravděpodobně nejsvéhlavější a nejextravagantnější ženou své generace. Milo žil celá léta v malé pevnosti uprostřed svého území, jenže Fausta se hned jako novomanželka rozhodla přeměnit pevnost na sídlo hodné urozené Korneliovky a dcery diktátora.

„Pokud chceš přestavbu obdivovat,“ prohlásil a rozzářil se, „budeme rádi, když dnes večer přijdeš s Julií na večeři.“

„S radostí!“ Nejenže jsem byl rád v jeho společnosti, ale Julie a Fausta byly také dobré přítelkyně. A navíc jsem nebyl v situaci, abych mohl odmítat jídlo zdarma. Můj podíl na kořisti z Caesarových prvních vítězství v Galii mi poprvé v dospělosti poskytl

jisté bohatství, ale tenhle majetek se nevyhnutelně příští rok beze stopy rozplyne.

„To je skvělé. Přejde Gaius Cassius a možná mladý Antonius, jestli se bude obtěžovat ukázat se. Byl s Gabiniem v Sýrii, ale boje na chvíli utichly, tak se začal nudit a vrátil se domů. Nevydrží dlouho v klidu.“

Pochopitelně hovořil o Marku Antoniovi, který bude jednou nechvalně proslulý, ale tehdy byl známý hlavně jako prominent římské zlaté mládeže, hlučný, divoký mladík, který byl nicméně ohromně příjemný a milý.

„Když se někde objeví Antonius, je o zábavu postaráno,“ prohlásil jsem. „Kdo přijde ještě?“

Nenučeně mávl rukou. „Každý, kdo mi dnes padne do oka, a Fausta se se mnou nikdy nedomlouvá, takže to může být kdokoli.“ Milo nedodržel zatuchlou formalitu přesně devíti osob u večeře. Velmi často se kolem jeho stolu sešlo dvacet i víc lidí. Neúnavně politikařil a byl náchylný zvát kohokoli, kdo mu mohl být nějak prospěšný. Přinejmenším jsem si byl jistý, že v jeho domě nikdy nenarazím na Klodia.

„Hlavně když to nebude Kato nebo někdo podobně nudný.“

Milo odešel k soudu a já se vrátil k nekonečnému setkávání a zdravení. Asi kolem poledne nastal rozruch, když dva tribunové lidu vystoupali na *rostru* a začali plamenně řečnit k davu. Přísně vzato tohle měli dovoleno jen na zákonně svolaném shromáždění plebejského sněmu, ale atmosféra se tenkrát přiostrhovala, a v takových časech tribunové nedbali na předepsané formality. Protože byli nedotknutelní, nikdo nemohl dělat nic jiného, než na ně taky pokřikovat.

Stál jsem příliš daleko, abych rozuměl, co říkají, ale podstatu už jsem beztak znal. Markus Licinius Krassus, *triumvir* a podle pověstí nejbohatší muž světa, se připravoval vyrazit do války proti

Parthské říši a hodně tribunů bylo tímhle jeho nápadem značně pobouřeno. Za prvé Parthové neudělali nic, čím by takovou válku vyprovokovali – i když, ne že by někdy někoho před námi uchránila mírumilovnost. Dalším důvodem byl fakt, že Krassus byl neskutečně bohatý a po vítězné válce by byl ještě bohatší, a tedy nebezpečnější. A spousta lidí Krassa prostě jen nenáviděla, což byl ten nejlepší důvod ze všech. Tribunové Gallus a Ateius byli obzvláště vášniví při svých veřejných odsouzeních Krassa a právě tito dva dnes hulákali na dav na Foru.

Celý jejich povyk byl pochopitelně na nic, protože Krassus hodlal za najímání, vyzbrojení a vybavení svých legií zaplatit z vlastní kapsy. Na státní pokladnu neměl žádné požadavky a v římském právu nestálo nic, co by v tom mohlo komukoli zabránit, pokud byl dostatečně bohatý. A to Krassus byl, a proto měl dostat svou válku.

Mně to bylo jedno, jen když jsem s ním do ní nemusel jít. Nikdo si doopravdy nemyslel, že by Parthové mohli Krassa porazit. Neměli totiž tenkrát jako bojovníci valnou pověst. Pro nás to byli jen další degenerovaní orientálci. Jejich vyslanci měli dlouhé a navoněné vlasy, malovali si obočí a silně si líčili tváře. A jako kdyby to nestačilo, nosili dlouhé rukávy. Jaký další důkaz jsme potřebovali, že se jedná o houf slabošských zvrhlíků?

Navrhovaná válka byla ale lidem tak proti mysli, že občas zbili verbíře. Ne že by se v Římě verbovalo nějak masově. V té době byla už ochota občanů sloužit v legiích zcela žalostná. Mnohem víc našich vojáků přicházelo z menších italských měst.

Naopak Caesarova válka v Galii už nedávala žádný smysl, ale byla ohromně populární. Zprávy, které jsem mu pomáhal psát, byly hojně publikované, jeho jméno dodávaly lesk a obyčejní lidé pokládali jeho vítězství za svoje. Lidé Caesara milovali a Krassa neměli rádi. Tak prosté to bylo.